

Talousarvioraami 2027

Khall 16.06.2026 § 131

Selostus

KunL 410/2015 § 110

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. (21.5.2021/419)

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Lähtökohdat raamin 2027 valmisteluun

Tilinpäätös 2025

- Kokonaistulot 5 005 649 €, suurimmat tuloerät verotulot ja valtionosuudet
Kokonaismenot 5 050 434 €, suurin menoerä toimintakulut 4 488 711 €
- Kokonaismenot ylittivät kokonaistulot -44 785 €
- Toimintatuotot 20251 380 361 €,
- Toimintakulut -4 488 711 €, joista henkilöstökustannusten osuus
-2 362 079 €
- Palvelujen ostot 1 149 256 €
- Verotuotot olivat 2 194 614 €, toteuma 92,40 %
- Valtionosuuksien 1 395 029,00 €, toteuma 99,54 €
- Tilikauden 2025 tulos ennen varausten ja rahaston muutosta on 36 772 €
ylijäämäinen. Poistoeron lisäämisen jälkeen ylijäämä 125 099 €.

Talousarvio 2026

Talouden raamin ja talousarvion 2026 laadinnan tavoitteeksi asetettiin nollatulos. Sopeutuksesta huolimatta talousarvion tulos on -270 334 €, ja poistoeron jälkeen alijäämä -182 007 €. Vuosikate 2026 on 161 800 €.

Valtuusto päätti 12.5.2026 talousarviomuutoksista:

- huoneistoremontit 50 000 € (Kv 12.5.2026 § 30).
 - Kuntapankin purkukulut 38 872,48 € (Kv 12.5.2026 § 31)
- Henkilöstömenojen 2026 osalta on varauduttu virka- ja työehtosopimusten mukaisiin palkankorotuksiin. Kunnan tulovero% pysytetään samana kuin vuonna 2025 8,9%, samoin kiinteistöverot (Kv 11.11.2025 § 58).

Talousarvion 2026 investointien menoesitys on 425 000 €, Investoinnit rahoitetaan vuonna 2026 kunnan kassavaroista. Tarvittaessa käytetään Hailuodon kunnan Kuntarahoituksen Kuntatodistusohjelmaa (lyhytaikaisen luoton limiitti 500 000 €)

Verotulojen toteumaprosentti 4/2026 on trendin mukaisesti alle budjetoidun 31,20%. (Tot. 33,33%). Valtionosuuksien 4/2025 toteuma on 32,71%

Kunnan toimintatuotot 4/2026 31,37% ja toimintakulut 4/2026 32,21%.

Talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2028-2029 valmistelussa tulee huomioida

Kunnan toiminnan uudistaminen ja talouden sopeuttaminen; TASO-työryhmän toimeksianto 2026 ja ryhmän valmistuvat esitykset suunnitelmakaudelle 2027-2029.

Uuden saaristolain mukaisesti tapahtuva saaristolaisän supistuminen, muutokset vos-järjestelmässä. Parlamentaarisen kuntien tulevaisuustyöryhmän 26.2.2026 – 18.12.2027 tiedotukset ja väliraportti 12/2026 sekä muu raportointi.

Talousarvion valmistelu perustuu toteutuneiden kustannusten sekä voimassa olevien sopimusten perusteella laadittuun mahdollisimman tarkaan arvioon vuoden 2027 kustannuksista sekä

Verotulot ja valtionosuudet huomioidaan Valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton ennusteiden mukaisesti. Ensimmäinen vos-ennuste 5/2026 1 252 016 euroa, verotuloennuste 2 415 000 euroa.

Ensimmäinen alustava kunnan ennakkollinen tuloslaskelma alijäämäinen -534 784 euroa. Tulos tarkentuu valmisteluprosessin edetessä.

TA2027-prosessin ja tarpeellisten kuntastrategiapäivitysten samanaikainen, synkronoitu toteuttaminen; kuvataan TA2027 valmisteluaikeissa

Henkilöstömenot 2027. Ennakollisessa tuloslaskelmassa kuvattu henkilöstöorganisaatio 2026 + virka- ja työehtosopimusten korotukset 1.8.2026 + korotus 2,6%

Hailuodon Vuokrakiinteistöt Oy aloittaa 1.1.2027; vuokratulot siirtyvät yhtiölle, työntekijät peruskunnassa. Yhtiö ostaa tarvitsemansa palvelut, kunta laskuttaa. Siirtyvien kiinteistöjen kulut (palvelujen ostot, aineet,

tarvikkeet, tavarat) siirtyvät yhtiölle. Ennakollinen TA-sisältää arvion kiinteistöpalvelun myyntitulosta.

TA2027, TS2028-2029 arvioitu investointitarve on 1,5-2 Meuroa. Investointiehdotukset käsitellään toimialalautakunnissa ja kunnanhallituksessa 8/2026.

Ennakollinen tuloslaskelma 12.6.2026 kunnanhallituksen oheismateriaalina.

TA2027 valmisteluaikataulu

Toimenpide	Aika
TA2026 raami	Kh 16.6. ja 30.6.2026
TA-laadintaohje, investointiesitykset	Kh 25.8.2026
Kuntastrategia- ja TA-seminaari (ennakolliset aineistot, kyselyt ym. päivitystarve)	9/2026, pvm
Kuntastrategia	Kh 22.9.2026, Kv 13.10.2026
Sisäiset erät ja palkat TA-pohjassa	30.9.2026
Palvelualueiden käyttötalous TA-pohjaan	16.10.2026
TA2027, TS2028-2029 perustelut (ts)	30.10.2026
TA2027 lautakunnissa ja Khssa	26.10.-29.10, 17.11.2026
Kunnanvaltuusto TA2027, TS2028-2029	8.12.2026

Vero% käsittely kunnanhallituksessa	3.11.2025
Vero% käsittely kunnanvaltuusto	10.11.202

Valmistelija Kunnanjohtaja Alikoski, 040 6836522

Esittelijä Kunnanjohtaja Alikoski Maarit

Päätösehdotus: Kunnanhallitus linjaa ja antaa ohjauksen talousarvioraamin 2027 valmisteluun.

Päätös Kunnanhallitus kävi keskustelun talousarvioraamin valmistelusta.

Ennakollisen tuloslaskelman tietoja syvennetään osana jatkovalmistelua.

Raamin käsittely jatkuu kunnanhallituksessa 30.6.2026

Selostus	<p>Hailuodon saaristoisuuden perusteella määräytyvään valtiosuuteen vaikuttaa:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Hailuodon status saaristokuntana; status määräytyy valtioneuvoston asetuksen mukaan.2. Peruspalvelujen valtiosuudesta annetun lain saaristoisuus §:ssä oleva kolminkertainen saaristoisuuden laskennallinen kustannus kunnille ilman kiinteää tieyhteyttä. <p>Valtiovarainministeriö 23.6.2026 Hailuodon kunnan status saaristokuntana, valtioneuvoston asetukseen perustuen jatkuu toistaiseksi. Kiinteän yhteyden myötä kunnan valtiosuuteen on tulossa muutoksia saaristoisuuden laskennallisten kustannusten huomioinnissa.</p> <p>Talouden raamin linjaamista taloussuunnitelmavuosille 2027-2029 jatketaan.</p> <p>Kunnanhallitukselle lähetetään 29.6.2026 esityslistan oheisemateriaalina:</p> <ul style="list-style-type: none">- Käyttösuunnitelmaraportit 2026: kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, tarkastuslautakunta- Toimialalautakunnat; lautakuntataso raportti 7012- TASO-toimenpidesuunnitelman valmisteluversio 22.6.2026- Investointiehdotusten 2027-2029 luettelo
Valmistelija	Kunnanjohtaja Alikoski Maarit, 040 6836522
Esittelijä	Kunnanjohtaja Alikoski Maarit
Päätösehdotus	Kunnanhallitus jatkaa talouden raamin linjaamista taloussuunnitelma- vuosille 2027-2029.
Päätös	<p>Kunnanjohtaja Alikoski esitteli asian</p> <ul style="list-style-type: none">- käyttötalouden toteuma 2026 ja TASO-työryhmän valmistelutilanne sekä investointiehdotusten 2027-2029 luettelo tilanteessa 30.6.2026. <p><i>Kh 21.10.2024 § 184, Kv 16.12.2025 § 72</i> TA2026, TS2027-2028 investoinnit; ei toteutetut</p> <ul style="list-style-type: none">- koulukeskuksen julkisivujen huoltomaalaus- rakennuskaava-alueen katujen saneeraus- Marjaniemen asemakaavan kunnallistekniikan suunnittelu ja toteuttaminen- Liikuntahallin käyttövesiputkiston uusiminen- Keskusta AK alueen kadut ja kunnallistekniikka (suunnittelu- ja toteuttaminen) 450 000 €. <p><i>Kh 8.4.2025 § 25, Kv 16.12.2025 § 72, Kh 21.4.2026 § 88</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Hailuodon kunnan ja Pohjois-Suomen Elinvoimakeskusten yhteinen MAL-hanke, joka on MT 816 Sauvola-Marjaniemi -tiesuunnitelman yhteydessä suunniteltava kevyenliikenteenväylä välillä Kengänperäntie-Marjaniemen satama 400 000 €. <p><i>Kh 2.6.2026 § 135</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Hailuodon kunnan lämpölaitoksen lämmöntuotantoselvitys 2025; selvityksen jatko aika 30.9.2026 saakka. Työryhmän esitys jatkotoimenpiteistä. Arvio 0,5M€.

Kv 16.12.2025 § 72

- Lauttasataman, Huikun kalasataman ja Huikun ranta-asemakaavan laajennus II. Hailuodon Portti. Hailuodon vierailukeskuksen ja Huikun satama-alueen kehittämisen selvityshankkeen jatkotoimet.
- Selvityshanke päättyy 1/2027. Jatkotoimien esitys hankkeen loppuraportissa.

Kv 16.12.2025 § 72

- MT816 kaavamuutokset; Huikku – Ailasto, Sauvola-Marjaniemi.
- Valtion hanke; valmistelussa
- Kaavaprosessin päätöksenteko, osallistuminen tie- ja rakentamissuunnitelman valmisteluun ja toteuttamiseen kunnan vastuualueen osalta.

Khall 2.6.2026 § 136

- Oikeusvaikutteisen asemakaavan laadinnan käynnistäminen Peltokuusikon osayleiskaava-alueella.
- Kaavahanke on vireillä. Lainvoimaisen kaava-alueen kunnallistekniikan suunnittelu ja toteutus.

Marjaniemen satama

- Sataman kunnostustoimenpiteet kunnan vastuualueiden osalta.
- Toteuttamisen suunnittelu vireillä.

Marjaniemen majakka

- Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan Marjaniemen majakan kunnostaminen 2026-2027.
- Julkinen rahoitusavustus 200 000 €. Omarahoitusosuus.

Kunnanhallitus kävi linjaavan keskustelun taloussuunnitelmavuosista 2027-2029 sekä kunnan elinvoimaa edistävästä investointien toteuttamisesta.

Merkittiin, että

- Kunnan investointipaine on huomattavan suuri erityisesti kaavoituksen kunnallistekniikan investointeihin sekä
- vuosilta 2025-2026 toteutettavaksi siirtyneisiin investointihankkeisiin.
- Investointien toteuttaminen vaiheistetaan taloussuunnitelmakaudelle 2027-2029. Investointilistausta tarkennetaan.
- Kunnanhallituksen investointiehdotus kunnanvaltuustolle käsitellään talousarvio 2027 valmisteluaikataulun mukaisesti kunnanhallituksessa 25.8.2026 (Kh 16.6.2026 § 131).
- Kunta viimeistelee talouden sopeuttamisen (TASO) toimenpidesuunnitelman harkinnanvaraisen valtionosuuden hakua varten. Haussa painotetaan taloussuunnittelukauden investointeja. Suunnitelma käsitellään valtuustossa 18.8.2026.